

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokia, Oriveden ja Ylöjärven kaupunkien sekä Kangasalan, Lempäälän, Pirk-

kalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa.

Joukkoliikenteen palvelut järjestää Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueeseen sijoittuva joukkoliikenteen palveluryhmä.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Joukkoliikennelautakunnalle asetettiin vuoden 2020 talousarviossa viisi sitovaa toiminnan tavoitetta. Vuoden lopun tilanteessa kolme tavoitteista to-

teutui ja kaksi jäi toteutumatta.

Keskeiset poikkeamat tavoitteiden toteumissa liittyvät joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvuun sekä ta-

louden tasapainottamisohjelman taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu tarkemmin alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen toteuma (tammi-joulukuu 2020)	
10	Tyytyväisyys palveluihin on parantunut valituissa kohteissa (joukkoliikenne)	Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyyttä mitataan jatkuvana mittauksena haastattelemalla matkustajia. Vuonna 2020 tehtiin koronatilanteesta johtuen 8.800 haastattelua. Yleisarvosanaksi muodostui 4,3 mikä on parempi kuin vuonna 2019 mitattu 4,2. Vuonna 2019 tehtiin noin 14.000 haastattelua. Tavoite toteutui.	+
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	Nella Nettilatauspalvelussa on otettu matkakortin tilaamisessa käyttöön Suomi.fi-valtuudet. Palvelun kautta asiakas pystyy tilaamaan matkakortin toiselle henkilölle, mikäli henkilön tiedot löytyvät tilaajan tiedoista Suomi.fi-valtuuksissa. Asiakaspalvelussa on otettu käyttöön myös koronatoimenpiteenä mobiilivuoronumerojärjestelmä. Järjestelmän avulla voi odottaa vuoroaan esim. ulkotiloissa. Tavoite toteutui.	+
30	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna	Joukkoliikenteessä tehtiin vuonna 2020 yhteensä 27,2 miljoonaa matkaa. Se on noin 35 % vähemmän kuin vuonna 2019, jolloin tehtiin 41,3 miljoonaa matkaa. Matkamäärän väheneminen johtuu koronatilanteesta. Tavoite ei toteutunut.	-
42	Talouden tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet on saavutettu	Hintoja korotettiin 2.1.2020 alkaen yhteensä noin 4 prosenttia. Matkustajamäärät putosivat noin kolmanneksella vuoden takaisesta. Talousohjelman toimenpiteet jäivät toteutumatta koronapandemiasta johtuen. Tavoite ei toteutunut.	-
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannukset ovat toteutuneet vuosisuunnitelman mukaisena. Tavoite toteutui.	+

Lautakunnan talous

Joukkoliikennelautakunnan toimintakate oli -17,8 milj. euroa sisältäen sekä palvelukokonaisuuden että tilaajan toiminnan kustannukset ilman palvelualueen tukipalvelujen vyörytysosuuksia. Toimintakate toteutui 6,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintakate toteutui 1,6 milj. euroa talousarviota huonompana. Toimintakate kertoo Tampereen kaupungin osuuden seudullisen joukkoliikenteen järjestämiskustannuksista. Muiden kuntien maksuosuudet olivat yhteensä 6,1 milj. euroa. Valtiontukea toteutui noin 11,6 milj. euroa ja Kelan koulumatkatukea noin 1,1 milj. euroa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi lokaussa (Kv 19.10.2020 § 132) talousarviomuutoksina koronapandemian aiheuttamia käyttötalousmuutoksia, josta myyntitulojen vähennyksiä 16,2 milj. euroa, tukien ja avustusten lisäyksiä 5,2 milj. euroa sekä toimintamenojen vähennyksiä 3,4 milj. euroa.

Talousarvio sisältää 0,2 milj. euroa kaupungin talousohjelmasta tulevia säästötoimenpiteitä kohdistuen lipun hintojen korotuksiin. Tulojen lisäys toteutettiin lipunhintojen korotuksen yhteydessä. Hintoja korotettiin 2.1.2020 alkaen yhteensä noin 4 prosenttia. Talousohjelman toimenpiteet jäivät toteutumatta, sillä koronapandemiasta

johtuen lipputulot vähenivät 14,2 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot toteutuivat noin 5,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Toimintatuottojen ylitys johtui ulkoisten toimintatuottojen ylityksistä. Ulkoisista tuotoista ylittyivät lipputulot ja saadut valtiontuet. Alkuperäiseen talousarvioon nähden lipputulot alittuivat 14,2 milj. euroa koronapandemian aiheuttaman kysynnän pienenemisen vuoksi. Alkuperäiseen talousarvioon nähden saadut valtiontuet ylittyivät 8,7 milj. euroa, sillä saatu valtiontuki koronapandemian aiheuttamiin lipputulomenetyksiin oli 7,6 milj. euroa ja myös muut saadut valtiontuet kasvoivat.

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2020	Ero
Toimintatuotot			
Myyntituotot	37 512	35 228	2 284
Maksutuotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	12 614	9 280	3 334
Vuokratuotot	0	0	0
Muut toimintatuotot	544	720	-176
Toimintatuotot yhteensä	50 669	45 228	5 441
Valmistus omaan käyttöön	141	0	141
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-1 114	-1 130	16
Palkat ja palkkiot	-923	-937	14
Henkilösivukulut	-192	-193	2
Eläkekulut	-159	-161	1
Muut henkilösivukulut	-32	-33	1
Palvelujen ostot	-65 305	-65 673	367
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-164	-8	-156
Avustukset	0	0	0
Vuokratulot	-1 963	-1 963	0
Muut toimintakulut	-49	-219	170
Toimintakulut yhteensä	-68 596	-68 993	397
Toimintakate	-17 787	-23 765	5 978
Rahoitustuotot ja kulut	-0	0	-0
Vuosikate	-17 787	-23 765	5 978
Poistot ja arvonalentumiset	-39	0	-39
Tilikauden tulos	-17 826	-23 765	5 939

Toimintakulut toteutuivat noin 0,5 milj. eurolla vuosisuunnitelmaa pienempinä. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintakulut alittuivat 3,9 milj. eurolla. Kulujen alitus aiheutui pääosin koronapandemian johdosta tehdyistä palvelutarjonnan leikkauksista ja kustannustason ennakoitua vähäisemmästä noususta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi loka-kuussa talousarviomuutoksina yhteensä 7,6 milj. euroa koronapandemian aiheuttamia lautakunnan toimintakattetta heikentäviä käyttötalousmuutoksia. Koronapandemian vuoksi lipputuotot pienenevät 14,2 milj. eurolla, saadut valtiontuet kasvoivat 7,6 milj. eurolla ja palvelutarjontaa leikattiin arviolta noin 3,6 milj. eurolla. Koronapandemia heikensi siten lautakunnan toimintakattetta arviolta noin 3,0 milj. euroa mikä on 4,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän.

Joukkoliikennelautakunnan bruttoinvestoinnit toteutuivat 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa alhaisempina johtuen käynnissä olevan lippu- ja maksujärjestelmän uudistuksen investointimenon alituksesta. Joukkoliikennelautakunnan nettoinvestoinnit toteutuivat 1,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa alhaisempina johtuen lippu-, maksutus- ja infojärjestelmään saadusta 0,9 milj. euron rahoitusosuudesta, jota ei oltu huomioitu vuosisuunnitelmassa.

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2020	Ero	Alkuper. TA 2020	KV:n muutokset	Muut muutokset
Joukkoliikennelautakunta, toimintakate *)	-18 056	-24 045	5 989	-16 445	-7 600	0

*) sisältää hallinto- ja tukipalvelujen sekä paikkatiedon vyörytysosuudet

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2020	Ero	Alkuper. TA 2020	KV:n muutokset	Muut muutokset
Joukkoliikennelautakunta, nettoinvestoinnit	429	-1 000	1 429	-1 000	0	0

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palveluryhmässä suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulla. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palveluryhmä vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palveluryhmä vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkoista sekä joukkoliikenteen tiedotuksesta ja markkinoinnista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuoden 2020 maaliskuussa Suomeen ja Tampereelle levinnyt koronapandemia vaikutti merkittävästi joukkoliikenteen toimintaan. Maaliskuun puolivälissä alkanut yhteiskunnan sulkemistoimenpiteet romahduttivat Tampereen seudulla, kuten muuallakin, joukkoliikenteen kysynnän muutamassa päivässä noin 30 prosenttiin normaalista kysynnästä. Tämän johdosta palvelutarjontaan tehtiin liikennöitsijöiden kanssa neuvotellen mahdolliset supistamistoimet kevään ja kesän liikenteeseen. Joukkoliikennepalvelu pidettiin kuitenkin ajallisesti ja maantieteellisesti kattavana ja ruuhka-aikaankin mahdollisimman väljänä, joten tarjonnan vähenemä oli parin prosentin luokkaa kokonaissuoritteesta.

Kesällä kysyntä elpyi jo lähelle 80 prosenttia normaalitilanteesta ja syksy liikennöitiin tasolla 65 prosenttia normaalista kysynnän tasosta. Talviliikennekauden

tarjonnan käynnistymistä myöhästettiin kuukaudella ja syyskuun lopussa liikennöitiin jo lähes normaalilla talvikauden tarjonnalla.

Joukkoliikenteen lipunhintoja nostettiin 1.1. 2020 alkaen noin 4 prosenttia. Helmikuun alusta Nysse-kausiliput alkoivat kelvata myös Nysse-alueen lähi- ja kaukoliikenteen junissa osana junapilottia. Raitiotien rakentamistyöt etenivät sujuvasti ja osan 1 rakennustyöt valmistuivat pääosin vuoden 2020 loppuun mennessä.

Kaupunginvaltuuston asettamana sitovana tavoitteena oli kasvattaa joukkoliikenteen matkustajamäärää 3 prosenttia vuonna 2020. Joukkoliikenteen matkustajamäärät vähenivät koronapandemiasta johtuen vuonna 2020 noin 34 prosenttia.

Palveluryhmän talous

Toimintatuotot toteutuivat noin 5,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina, mutta toteutuivat 5,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempinä. Koronapandemian vuoksi lipputulot alittuivat 14,2 milj. eurolla. Alkuperäiseen talousarvioon nähden saadut valtiontuet ylittyivät 8,7 milj. euroa, sillä saatu valtiontuki koronapandemian aiheuttamiin lipputulomenetyksiin oli 7,6 milj. euroa ja myös muut saadut valtiontuet kasvoivat.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi loka-kuussa (Kv 19.10.2020 § 132) talousarviomuutoksina koronapandemian aiheuttamia käyttötalousmuutoksia, josta myyntitulojen vähennyksiä 16,2 milj. euroa, tukien ja avustusten lisäyksiä 5,2 milj. euroa sekä toimintamenojen vähennyksiä 3,4 milj. euroa.

Toimintakulut (sisältäen palveluryhmään kohdistuvat palvelualueen tuki-

palvelujen vyörytysosuudet) toteutuivat noin 0,5 milj. eurolla vuosisuunnitelmaa pienempinä ja toteutuivat 3,9 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempinä. Kulujen alitus aiheutui pääosin koronapandemian johdosta tehdyistä palvelutarjonnan leikkauksista ja kustannustason ennakoitua vähäisemmästä noususta.

Toimintakate oli -17,8 milj. euroa sisältäen sekä palvelukokonaisuuden että tilaajan toiminnan kustannukset ilman palvelualueen tukipalvelujen vyörytysosuuksia. Toimintakate toteutui 6,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintakate toteutui 1,6 milj. euroa talousarviota huonompana. Toimintakate kertoo Tampereen kaupungin osuuden seudullisen joukkoliikenteen järjestämiskustannuksista. Muiden kuntien maksuosuudet olivat yhteensä 6,1 milj. euroa. Valtiontukea toteutui noin 11,6 milj. euroa ja Kelan koulumatkatukea noin 1,1 milj. euroa.

Toimintakate oli -18,1 milj. euroa sisältäen myös palveluryhmään kohdistuvat palvelualueen tukipalvelujen vyörytysosuudet.

Joukkoliikenteen bruttoinvestoinnit toteutuivat 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa alhaisempina johtuen käynnissä olevan lippu- ja maksujärjestelmän uudistuksen investointimenon alituksesta. Joukkoliikennelautakunnan nettoinvestoinnit toteutuivat 1,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa alhaisempina johtuen lippu-, maksatus- ja infojärjestelmään saadusta 0,9 milj. euron rahoitusosuudesta, jota ei oltu huomioitu vuosisuunnitelmassa.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2020	Ero	Alkuper. TA 2020	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	50 669	45 228	5 441	56 228	-11 000	0
Toimintakulut *)	-68 724	-69 273	548	-72 673	3 400	0
Toimintakate	-18 056	-24 045	5 989	-16 445	-7 600	0

*) sisältää hallinto- ja tukipalvelujen sekä paikkatiedon vyörytysosuudet

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2020	Ero	Alkuper. TA 2020	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-456	-1 000	544	-1 000	0	0
Rahoitusosuudet	885	0	885	0	0	0
Nettoinvestoinnit	429	-1 000	1 429	-1 000	0	0